

FREEMIND

Przewodnik po programie dla e-Nauczycieli

Spis treści

Słowo wstępne

I. Górny pasek menu – wybrane opcje i narzędzia edycyjne

1. Otwieranie nowego dokumentu
2. Otwieranie dokumentu już istniejącego
3. Zapisywanie nowego dokumentu
4. Zapisywanie dokumentu pod nową nazwą
5. Dodatkowe opcje edycyjne (górny pasek menu)

II. Etapy budowy mapy

1. Pierwszy element mapy myśli
2. Kolejne węzły czyli „dzieci” mapy myśli
3. Definiowanie kierunku rozbudowy mapy
4. Rozbudowa mapy w głąb czyli tworzenie szczegółowych relacji między węzłami
5. Zwijanie i rozwijanie relacji mapy
6. Usuwanie węzła mapy

III. Wygląd graficzny mapy

1. Formatowanie tekstu mapy
2. Zmiana kształtu węzła
3. Kolory tła węzła i kolory tekstu
4. Określanie grubości relacji czyli linii łączących węzły mapy
5. Wstawianie ikon (lewy pasek narzędziowy)

Słowo wstępu

Witamy w przewodniku po programie FreeMind. Dowiesz się tutaj w jaki sposób skonstruować mapę myśli, która pomoże ci w organizowaniu nowych pojęć, zagadnień i skojarzeń. Zbudowaną raz mapę myśli możesz edytować i uzupełniać podczas realizacji kolejnych tematów kursu.

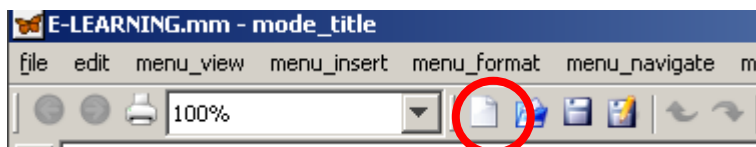
W przewodniku dowiesz się, w jaki sposób zbudować szkielet mapy odpowiadający twoim potrzebom oraz nadać mu odpowiednie kolory oraz grafiki. Na wstępie warto podkreślić, że w programie Freemind możesz stworzyć mapę myśli zgodnie z wszelkimi zasadami budowy map obowiązującymi „na papierze”.

W przewodniku oprowadzimy Cię po głównych opcjach programu. Wy tłumaczmy jak korzystać z górnego paska menu, który zawiera podstawowe narzędzia edycyjne oraz lewego paska narzędziowego, zawierającego pomocne znaki graficzne.

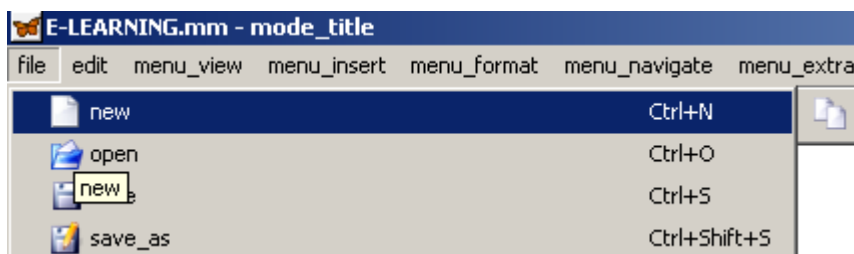
I. Górny pasek menu – wybrane opcje i narzędzia edycyjne

1) Otwieranie nowego dokumentu

Aby otworzyć nowy obszar pracy czyli nową „kartkę”, należy kliknąć na ikonkę białej kartki w górnym menu.

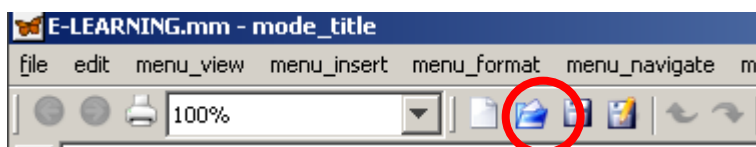

lub z górnego paska menu wybrać „File” i kolejno pole „New”, czyli „Nowy”

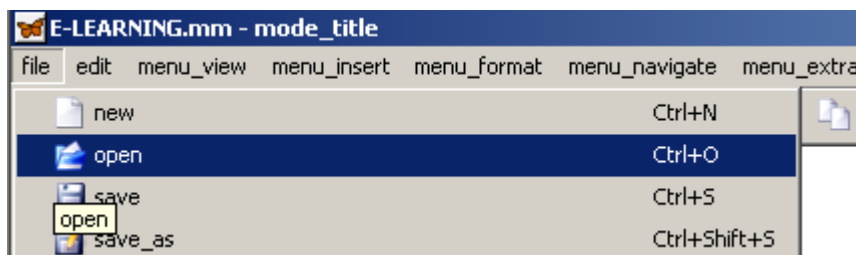

2) Otwieranie dokumentu już istniejącego

Jeżeli posiadamy już gotową mapę myśli, możemy ją otworzyć, klikając na ikonkę niebieskiego folderu w górnym pasku menu.

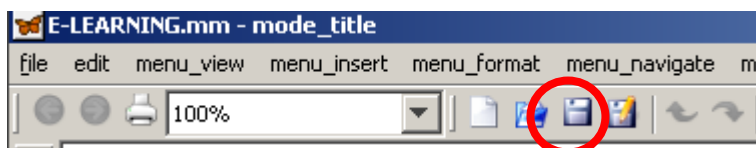

lub z górnego paska menu wybrać „File” i kolejno pole „Open” czyli „Otwórz”.

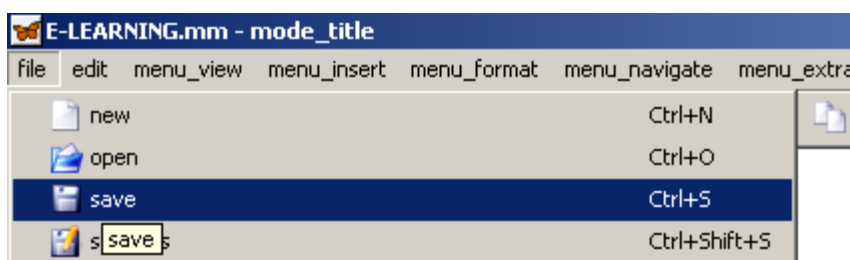

3) Zapisywanie nowego dokumentu

Aby zapisać zaprojektowaną mapę myśli lub jej kawałek, należy kliknąć ikonkę dyskietki na górnym pasku narzędziowym.

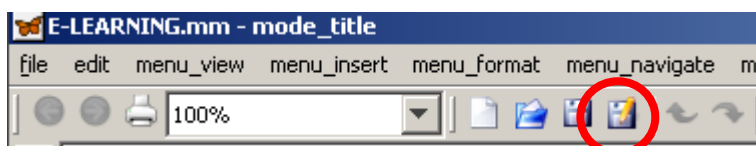

lub z górnego paska menu wybrać „File” i kolejno pole „Save”, czyli „Zapisz”.

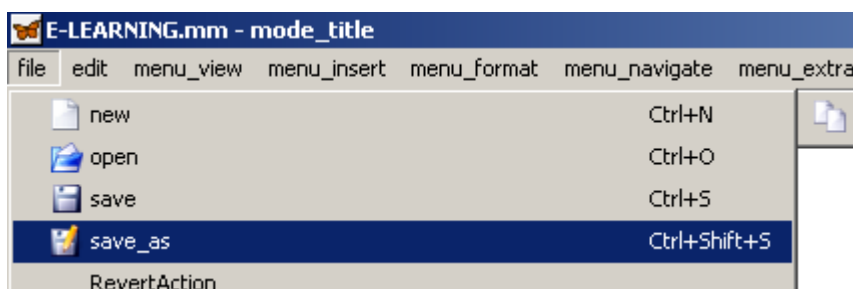

4) Zapisywanie dokumentu pod nową nazwą

Jeżeli istnieje potrzeba zapisania mapy pod inną, nową nazwą, należy kliknąć ikonkę dyskietki z żółtym rysikiem, odpowiadającej opcji „zapisz jako”.

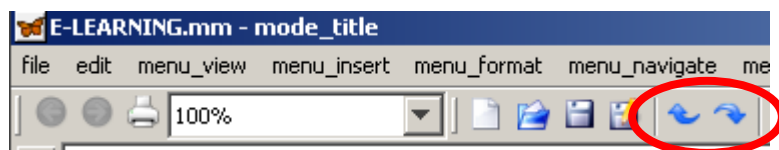
lub z górnego paska menu wybrać „File” i kolejno pole „Save as” czyli „Zapisz jako”.

5) Dodatkowe opcje edycyjne (górny pasek menu)

Niebieskie strzałki

pozwalają na cofanie lub ponawianie wykonanych czynności.

Wycinanie

Opcja ta pozwala na wycinanie poszczególnych elementów lub całych węzłów mapy.

Kopiowanie

Opcja ta pozwala na kopiowanie poszczególnych elementów lub całych węzłów mapy.

Wklejanie

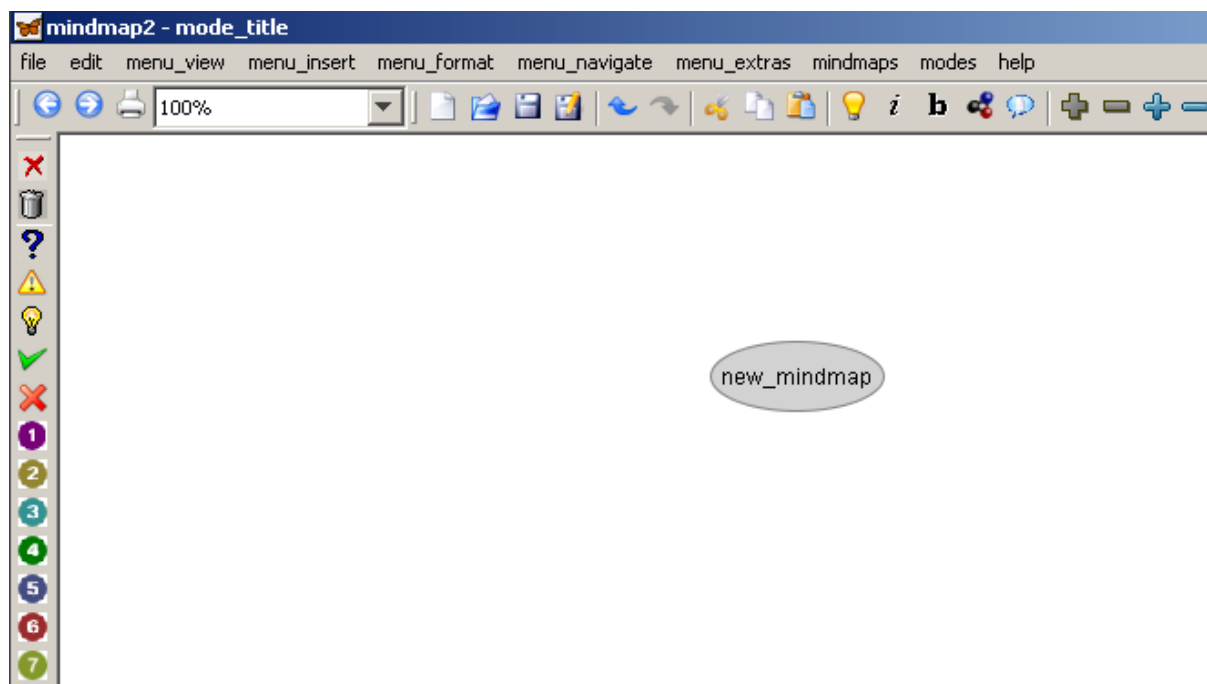
Opcja ta pozwala na wklejanie elementów lub całych węzłów mapy, wcześniej wyciętych lub skopiowanych.

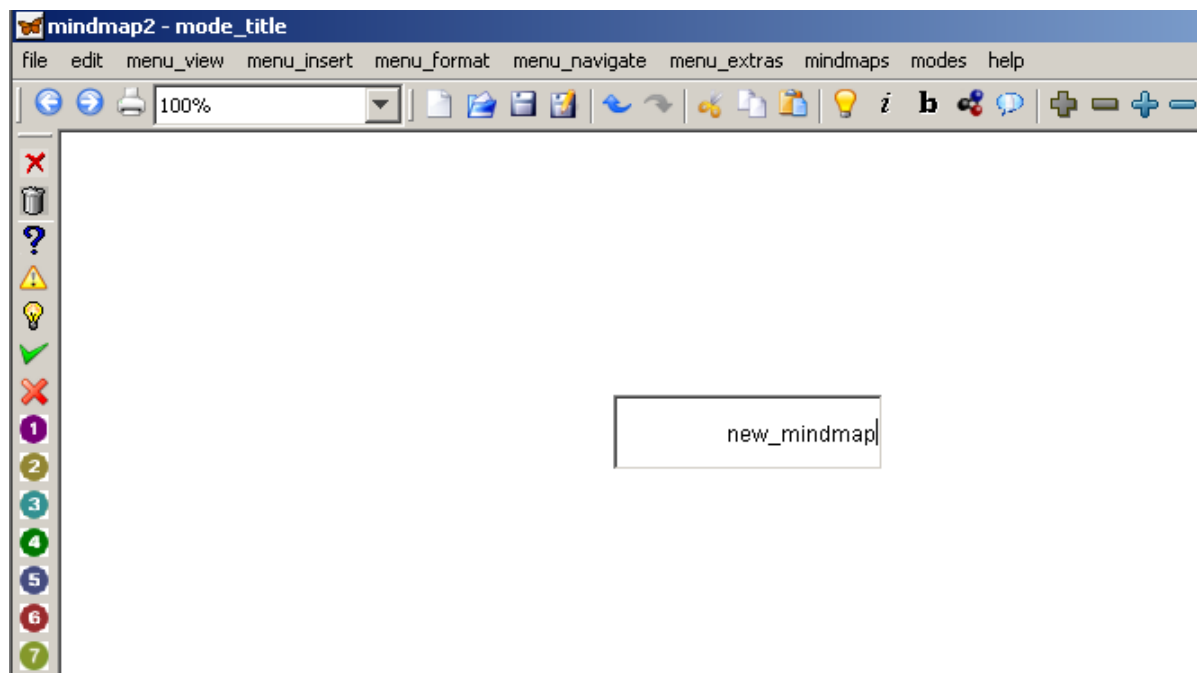
II. Etapy budowy mapy

1) Pierwszy element mapy myśli

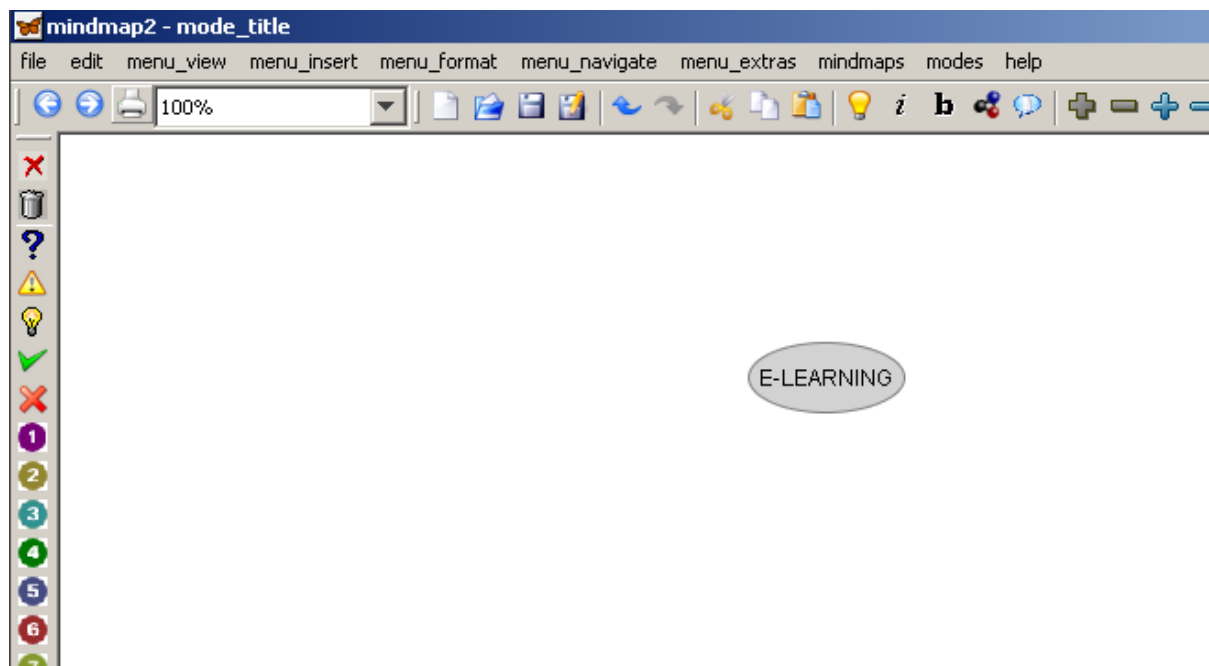
Po otwarciu nowego dokumentu (poprzez kliknięcie na ikonkę białej kartki lub wybrania pola „New” z górnego paska menu), pojawia się kartka z początkowym węzłem mapy, który domyślnie stanowi jej środek.

Również domyślnie początkowa nawa węzła zawsze brzmi „new_mindmap”. Aby ją zmienić, należy kliknąć na wybranym węźle. Po kliknięciu pojawia się małe okienko edycji, w którym wpisujemy właściwe słowo kluczowe. Nasza mapa dotyczy różnych pojęć związanych z e-learningiem, dlatego dla przykładu wpisujemy słowo kluczowe „e-learning” i zatwierdzamy klawiszem „enter” lub klikamy myszką poza węzłem.

W efekcie na ekranie pojawia się pierwszy, wyjściowy, węzeł mapy myśli o nazwie „E-learning”.

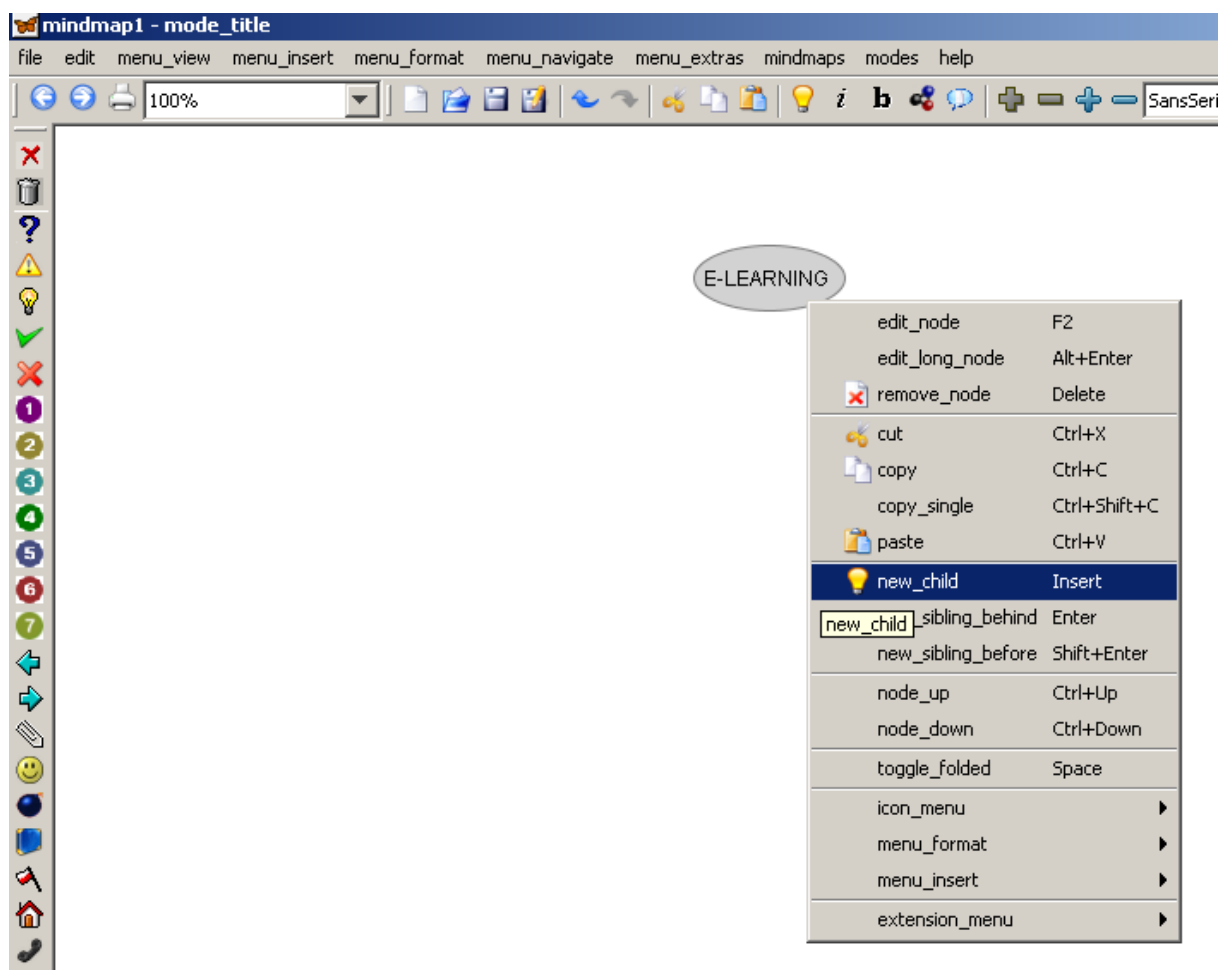
2) Kolejne węzły czyli „dzieci” mapy myśli

Następnym krokiem w budowie mapy jest dołączenie kolejnych jej węzłów. W programie FreeMind nowy węzeł mapy nazywany jest "child", czyli "dziecko". Nazwa ta sugeruje, że każdy nowododany węzeł jest podrzędny wobec poprzednio stworzonego.

Aby dodać nowy węzeł, należy nakierować kursor myszy na centralny węzeł mapy, tak aby jego tło zmieniło kolor na szary lub niebieski (w zależności od posiadanej wersji programu). Następnie należy kliknąć na żółtą żarówkę znajdującą się w górnym pasku menu

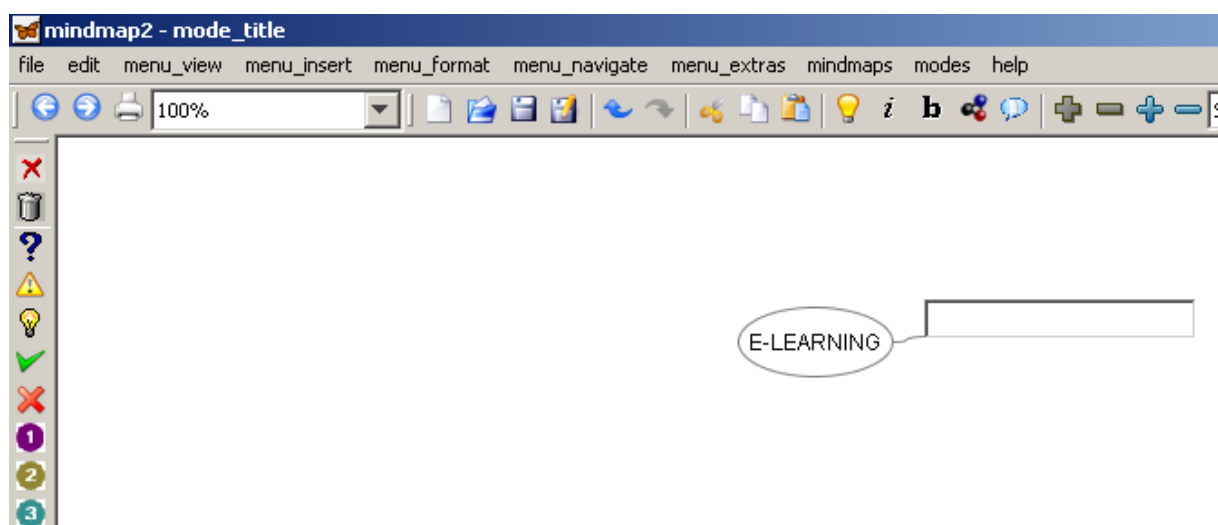

lub prawym klawiszem myszy kliknąć na centralny węzeł mapy i z rozwiniętej listy opcji kolejno wybrać pole z żółtą żarówką „New child”, czyli „Nowe dziecko”.

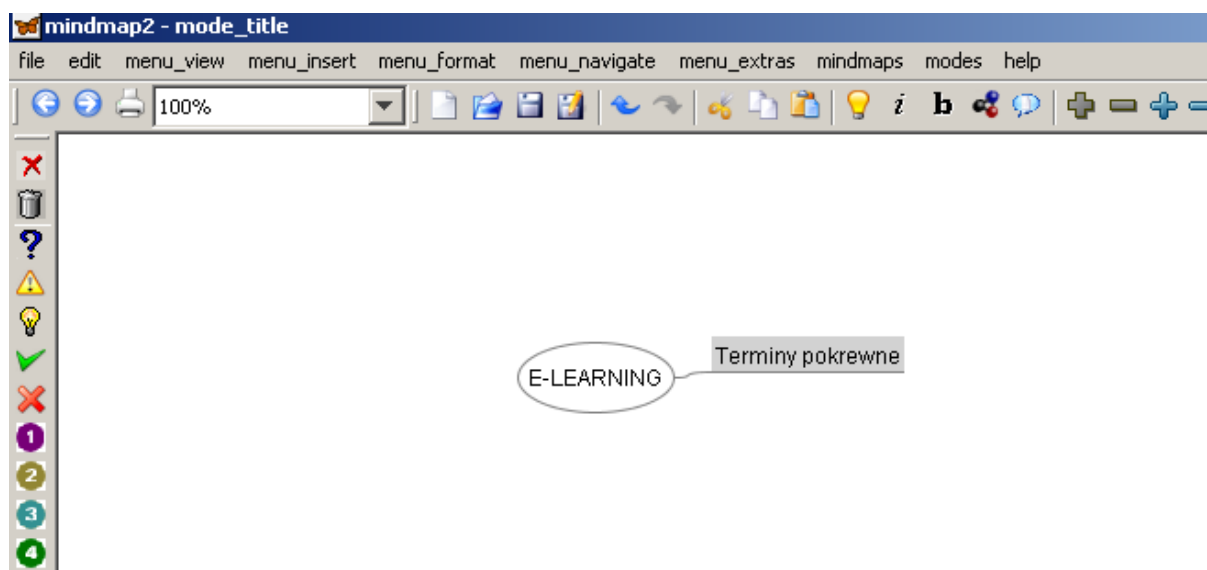

Ten sposób postępowania wydaje się być łatwiejszy, choć wymaga większej ilości operacji myszką. Jednak jeżeli mapa posiada wiele węzłów, sporo kłopotu może sprawić konieczność nakierowywania kursora myszy na węzeł, który ma być rozbudowany. Dlatego w dalszej części przewodnika będziemy wykorzystywać właśnie ten sposób.

Po kliknięciu, do węzła centralnego zostaje dodane nowe dziecko.

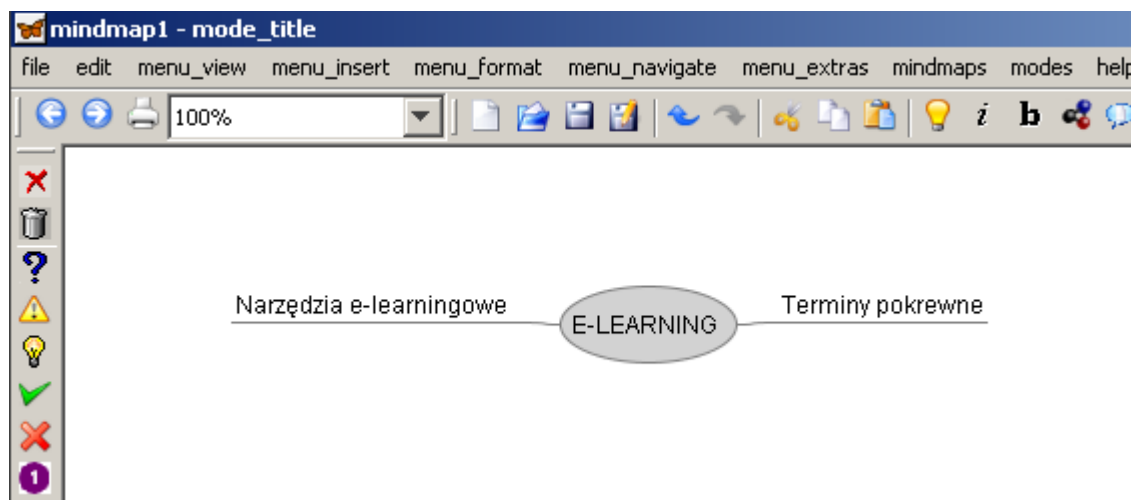
Jak widać na rysunku, pojawia się małe okienko edycji, gdzie od razu możemy wpisać właściwą nazwę. W naszym przypadku nowy węzeł dotyczy pokrewnych pojęć związanych w e-learningiem, dlatego wpisujemy słowo kluczowe „Terminy pokrewne” i zatwierdzamy klawiszem „enter”.

Analogicznie postępujemy przy dalszej rozbudowie mapy. Należy kliknąć prawym klawiszem myszy na centralnym węźle i kolejno z rozwiniętej listy opcji wybrać pole „New child”.

UWAGA:

Nowy węzeł domyślnie jest dodawany po przeciwnej stronie względem pierwszego dodanego elementu mapy. Czyli: w naszym przypadku węzeł „Terminy pokrewne” znajduje się po prawej stronie mapy. Nowy węzeł o nazwie „Narzędzia e-learningowe” zostanie dodany po lewej stronie mapy. Zilustrujemy to przykładowym rysunkiem.

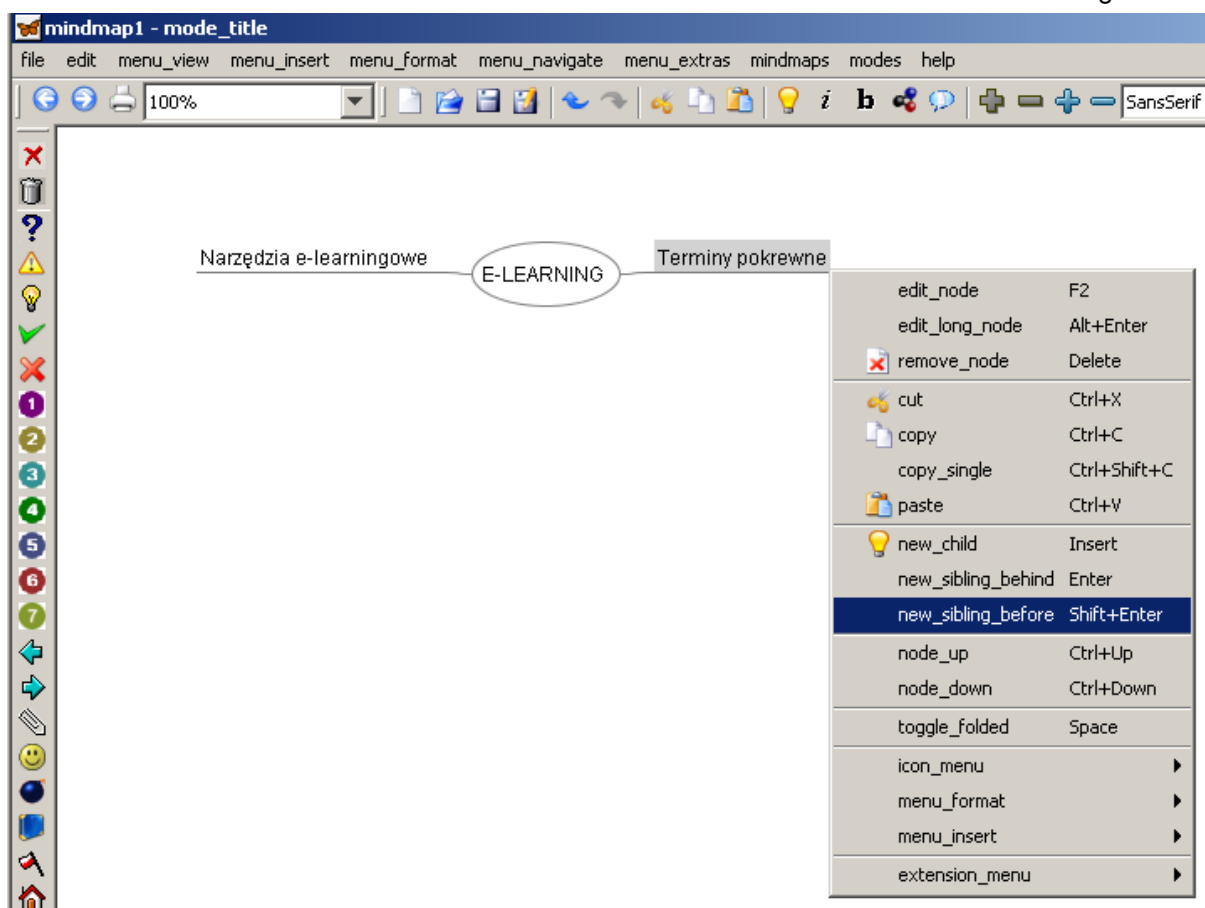

Jak widać na ekranie, nowy węzeł „Narzędzia e-learningowe” został dodany domyślnie po lewej stronie. Możemy jednak zdefiniować kierunek rozbudowy mapy (patrz b)).

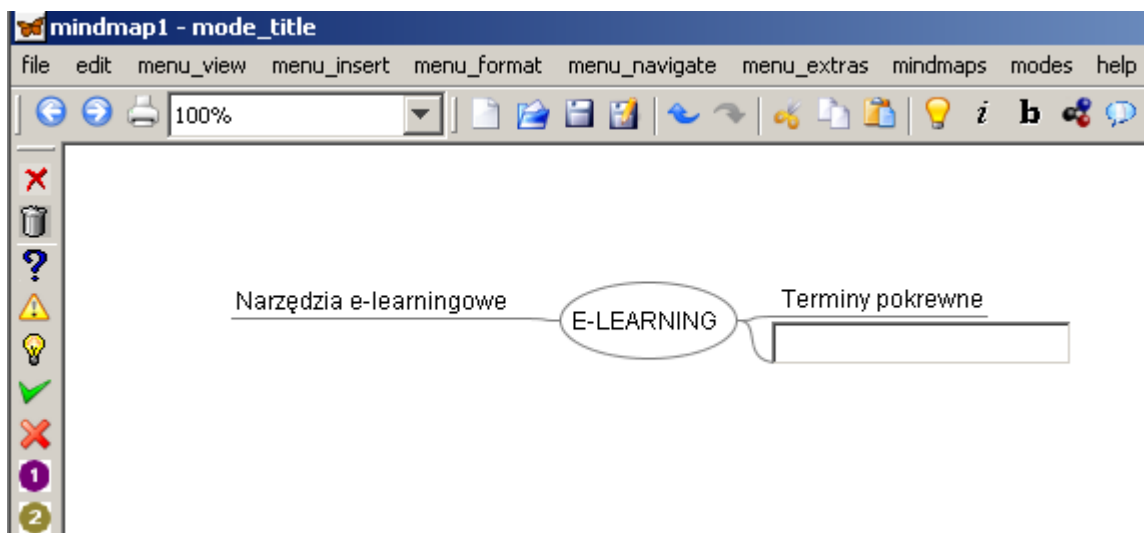
3) Definiowanie kierunku rozbudowy mapy

Jeżeli chcemy, aby nasza mapa rozbudowywała się tylko w jednym kierunku, np. tylko w prawo, należy kliknąć prawym klawiszem myszy na węzeł po prawej stronie (w naszym przypadku na „Terminy pokrewne”).

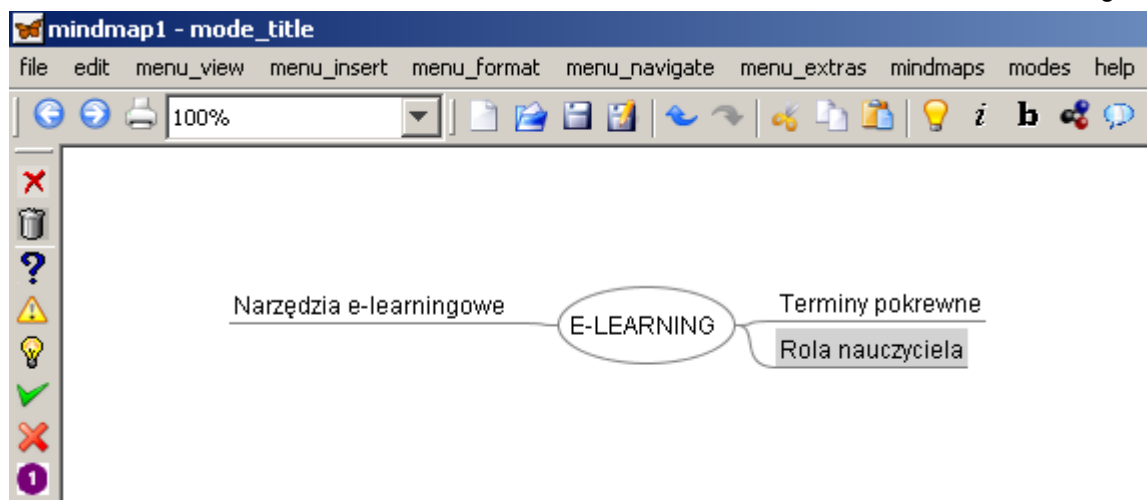
Kolejno z rozwiniętej listy opcji, należy wybrać pole „new_sibling_below” lub „new_sibling_behind”. Spowoduje to dodanie nowego węzła po zdefiniowanej przez nas stronie mapy. Słowo „sibling” czyli „brat”, sugeruje, że nowy węzeł jest równorzędny w stosunku do poprzedniego.

Ponownie pojawia się małe okienko edycji, gdzie od razu możemy wpisać właściwą nazwę węzła.

Wpisujemy słowo kluczowe „Rola nauczyciela” i zatwierdzamy klawiszem „enter”.

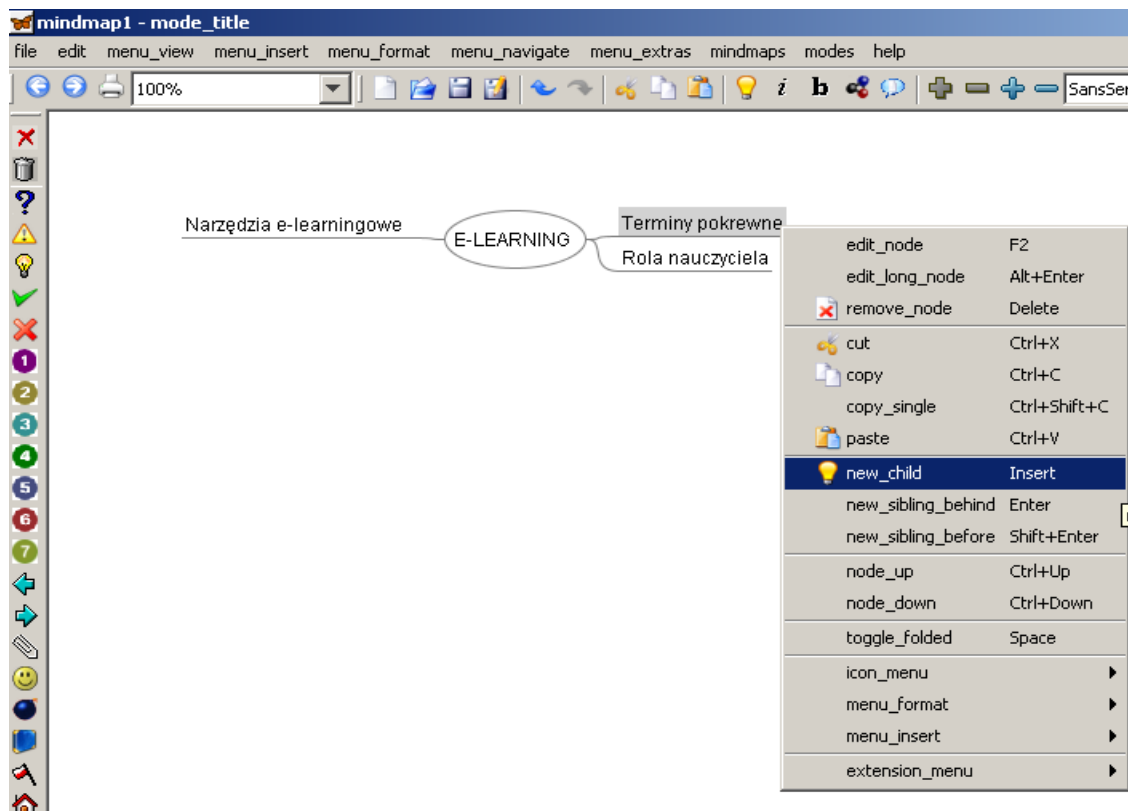
4) Rozbudowa mapy w głąb czyli tworzenie szczegółowych relacji między węzłami

Zasada przy rozbudowywaniu mapy w głąb jest taka sama jak przy dodawaniu nowych węzłów mapy do węzła centralnego.

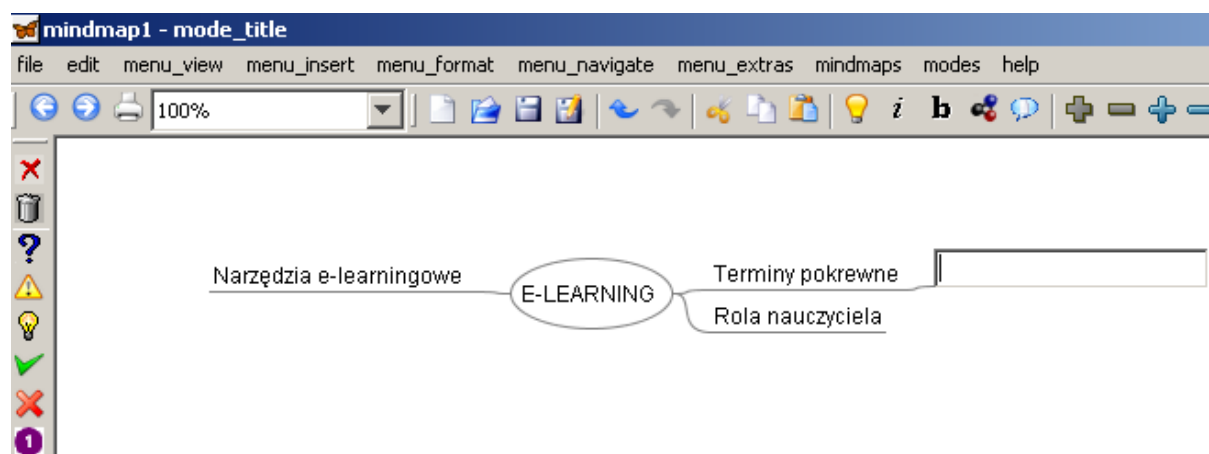
Klikamy prawym klawiszem myszy na węzeł, który chcemy rozbudować i kolejno z rozwiniętej listy opcji wybieramy pole z żółtą żarówką „New_child”, czyli „Nowe dziecko”.

Od jednego węzła może odchodzić dowolna liczba relacji. Dla przykładu zbudujemy po dwie relacje do węzła „Terminy pokrewne” i „Rola nauczyciela”.

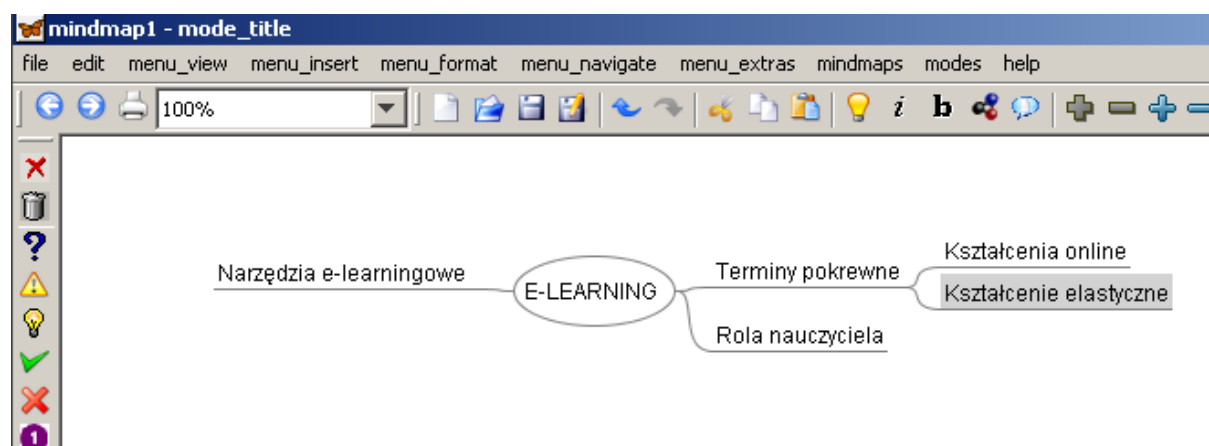
Klikamy prawym klawiszem myszy na węzeł „Terminy pokrewne” i wybieramy opcję „New_child”.

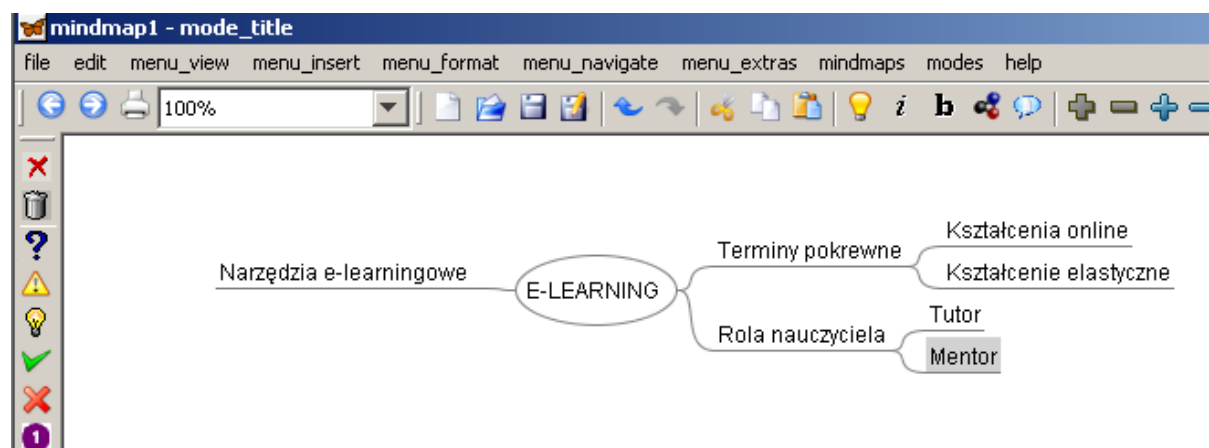
Jak poprzednio pojawia się małe okienko edycji, w którym wpisujemy słowo kluczowe „Kształcenia online” i zatwierdzamy klawiszem „enter”.

Ponownie wykonujemy tą czynność, dodając do węzła „Terminy pokrewne” kolejne dziecko o nazwie „Kształcenie elastyczne”.

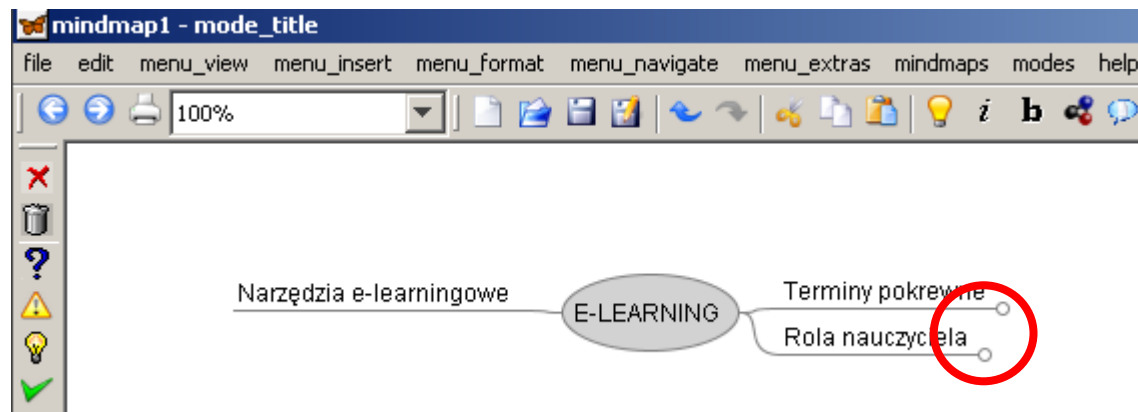
Następnie te same czynności wykonujemy na węźle „Rola nauczyciela”. Dodajemy dwa nowe węzły: „Tutor” oraz „Mentor”.

5) Zwijanie i rozwijanie relacji mapy

Jeżeli nasza mapa jest bardzo rozbudowana, czyli zawiera dużą ilość relacji, możemy „zwinąć” poszczególne jej gałęzie.

Można to zrobić klikając raz na rozbudowany węzeł mapy. Dla ilustracji zwiniemy relacje węzła „Terminy pokrewne” i relacje węzła „Rola nauczyciela”.

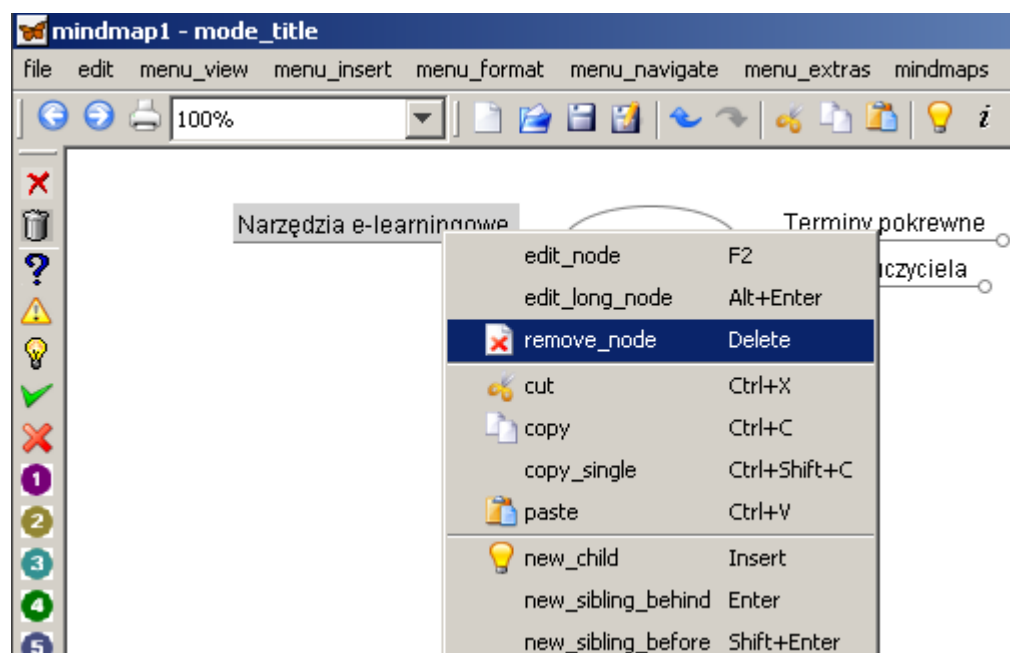

Jaki jest efekt? Jak widać na rzucie ekranowym powyżej, powiązane z węzłami relacje „zwinęły się”. Przy „zwinionych” węzłach pojawiły się małe kółeczka oznaczające, które oznaczają, że węzły posiadają relacje.

Aby „rozwinąć” węzeł, należy raz kliknąć na niego.

6) Usuwanie węzła mapy

Jeżeli chcemy usunąć węzeł mapy, należy prawym klawiszem myszy kliknąć na wybrany węzeł. Kolejno z rozwiniętej listy opcji wybrać pole „Remove node” czyli „Usuń węzeł”. Dla przykładu usuniemy węzeł „Narzędzia e-learningowe”.

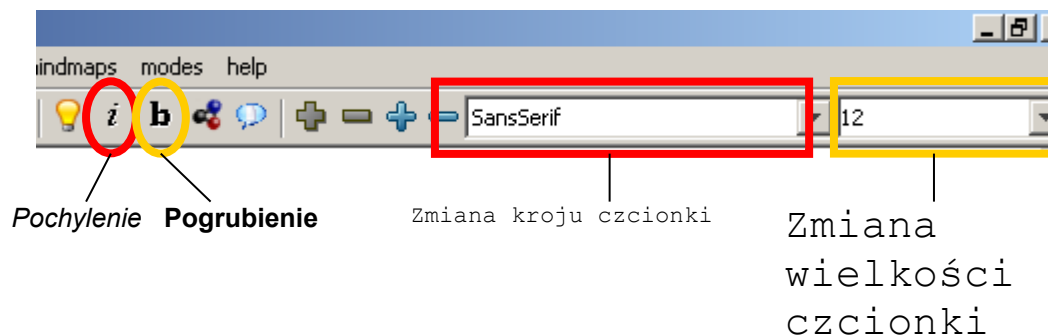

III. Wygląd graficzny mapy

1) Formatowanie tekstu mapy

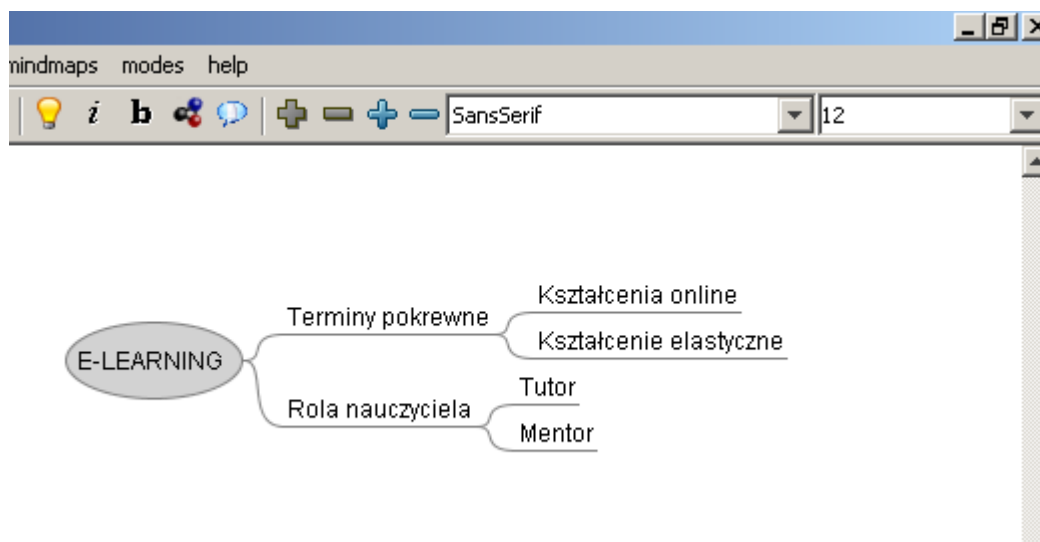
Zgodnie z zasadami konstrukcji mapy myśli, słowa kluczowe powinny być różnej wielkości, co podkreśla ich wartość znaczeniową. W programie FreeMind, aby napis był bardziej czytelny, możemy go powiększyć, pogrubić, pochylić oraz nadać inny krój czcionki.

Opcje formatowania tekstu znajdują się górnym pasku menu.

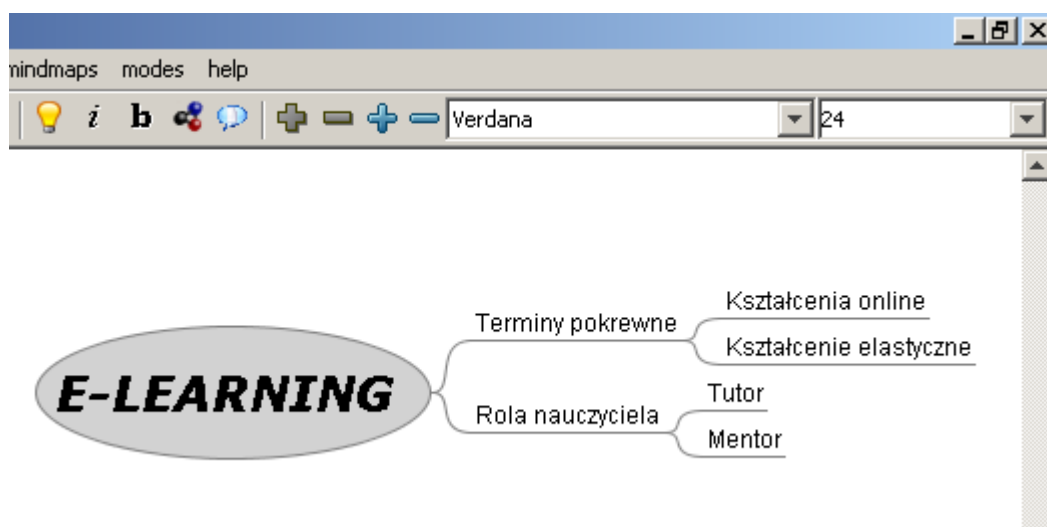

Aby sformatować słowa kluczowe, wystarczy nakierować kursor myszy na wybrany węzeł mapy tak, aby jego tło zmieniło kolor na szary lub niebieski (w zależności od posiadanej wersji programu). Następnie wybrać odpowiednie narzędzie z górnego paska menu. Dla ilustracji wykorzystamy po kolei każde z narzędzi, formatując centralny węzeł mapy.

Jak widać na rysunku poniżej węzeł jest podświetlony na niebiesko.

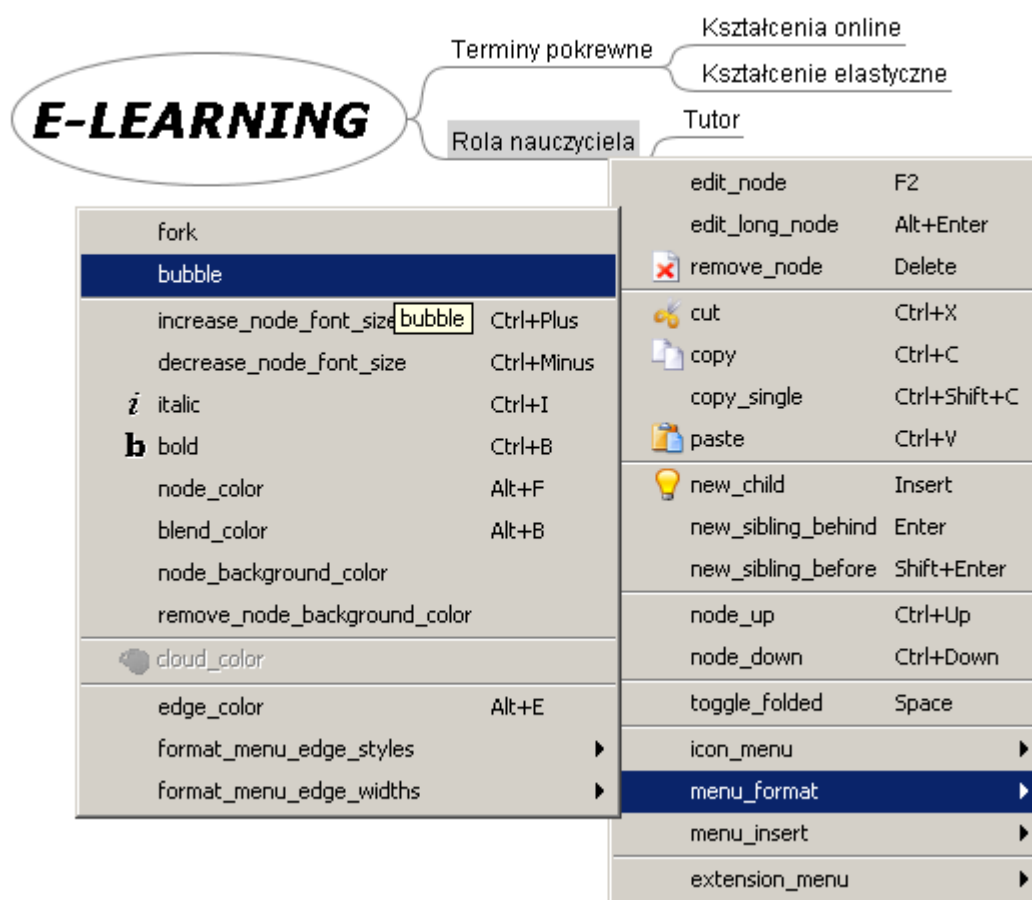

Następnie wybieramy z górnego paska menu opcje pochylenia, pogrubienia, zmiany kroju czcionki i zmiany wielkości czcionki. Kolejny rysunek przedstawia węzeł mapy już po sformatowaniu.

2) Zmiana kształtu węzła

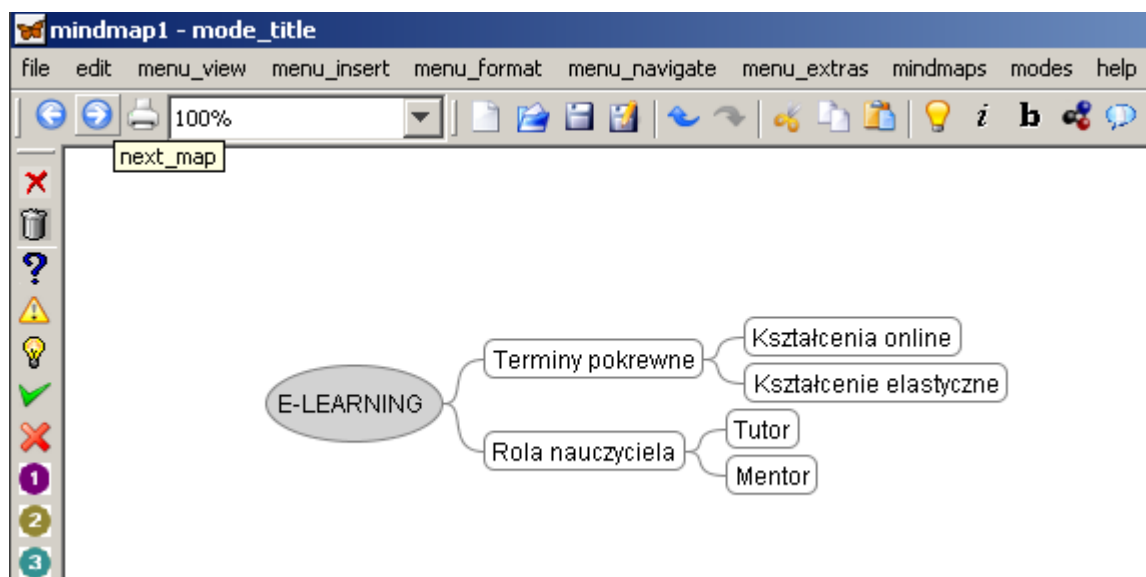
Domyślnie, każdy nowy element ma zawsze kształt linii. Można go zmodyfikować i nadać formę elipsy. W tym należy prawym klawiszem myszy kliknąć na wybrany węzeł i kolejno z rozwiniętej listy opcji wybrać pole „menu format”, a następnie opcję „bubble”.

PORADA:

Dobrze jest zacząć modyfikację kształtu węzłów od węzła rozpoczynającego gałąź, ponieważ wszystkie węzły połączone relacjami w obrębie tej gałęzi zmieniają automatycznie kształt na elipsę.

Jako przykład, zmienimy kształt węzła „Terminy pokrewne” oraz „Rola nauczyciela”. Rysunek poniżej przedstawia efekt końcowy.

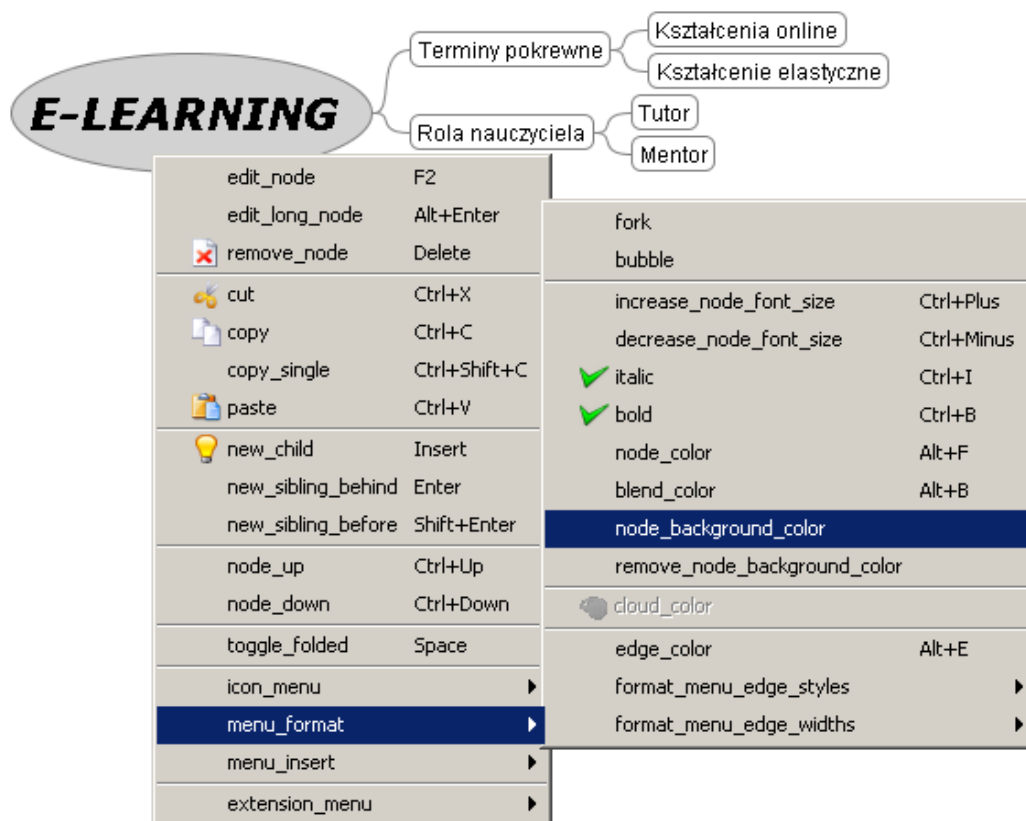
3) Kolory tła węzła i kolor tekstu

Kiedy mamy już zbudowany szkielet mapy, możemy przejść do nadawania kolorów i ikon.

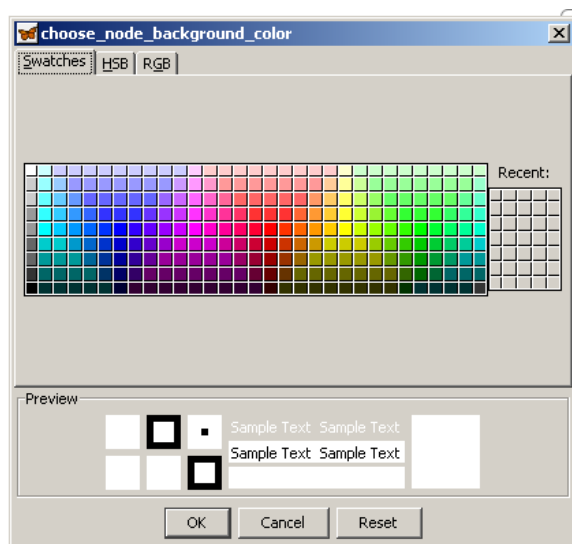
a) kolor tła węzła

Aby zdefiniować kolor tła węzła, należy kliknąć prawym klawiszem myszy na węzeł.

Z rozwiniętej listy opcji wybieramy pole „menu format” i następnie opcję „node_background_color”, czyli „kolor tła węzła”.

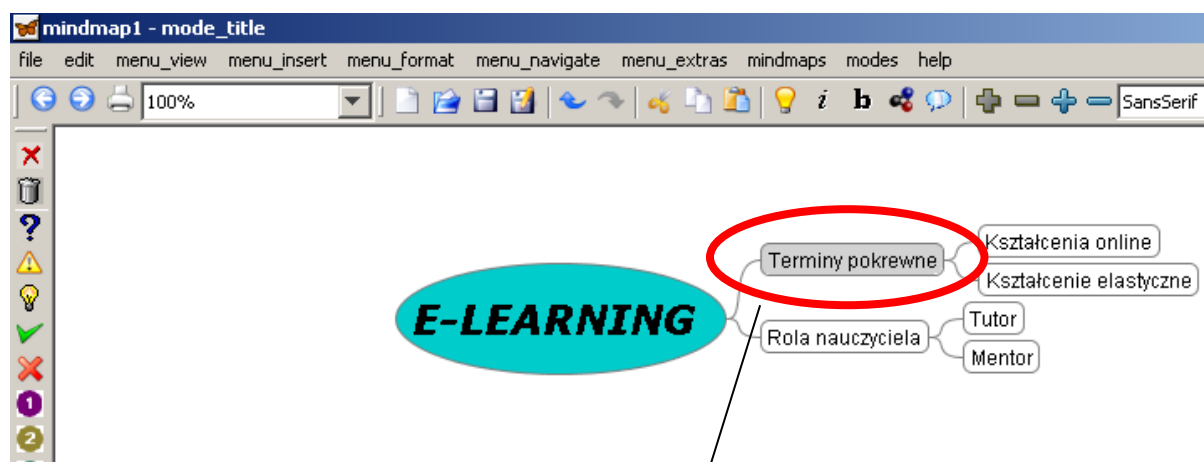

Pojawia się paleta kolorów.

Wybieramy odpowiadający nam i zatwierdzamy.

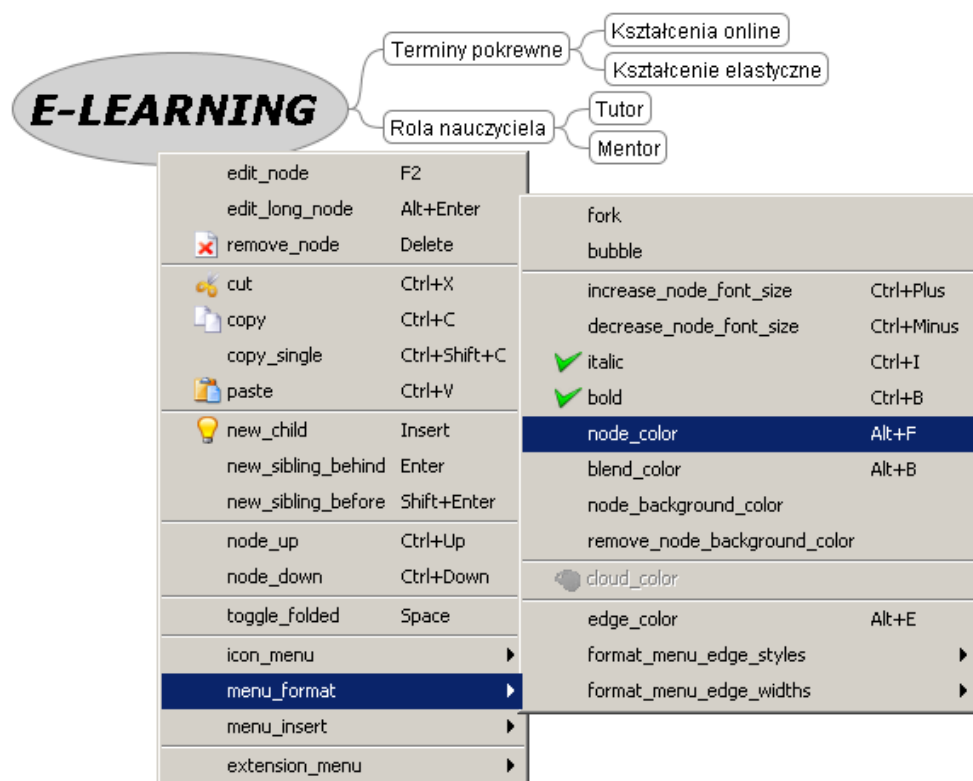
UWAGA: zmiana koloru tła węzła jest widoczna dopiero wtedy, gdy kursor myszy będzie nakierowany na inny węzeł mapy.

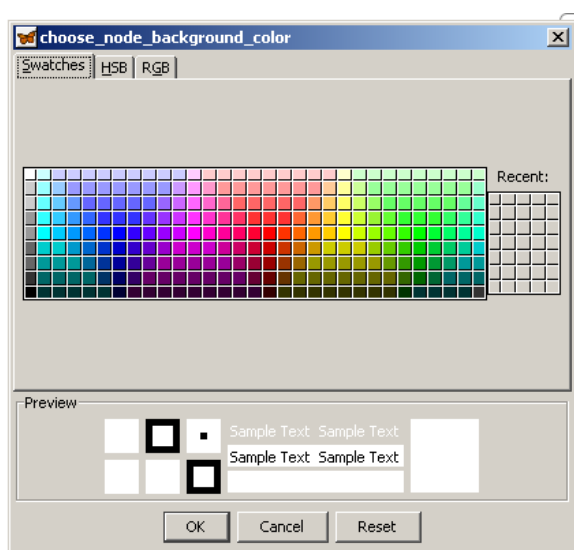
Kursor myszy jest nakierowany na węzeł „Terminy pokrewne”. Widać, że kolor tła węzła centralnego został zmieniony

b) Kolor czcionki tekstu

Aby zdefiniować kolor czcionki tekstu, należy kliknąć prawym klawiszem myszy na wybrany węzeł. Kolejno z rozwiniętej listy opcji wybieramy pole „menu format” i następnie wybieramy opcję „Node_color”, czyli „Kolor węzła”.

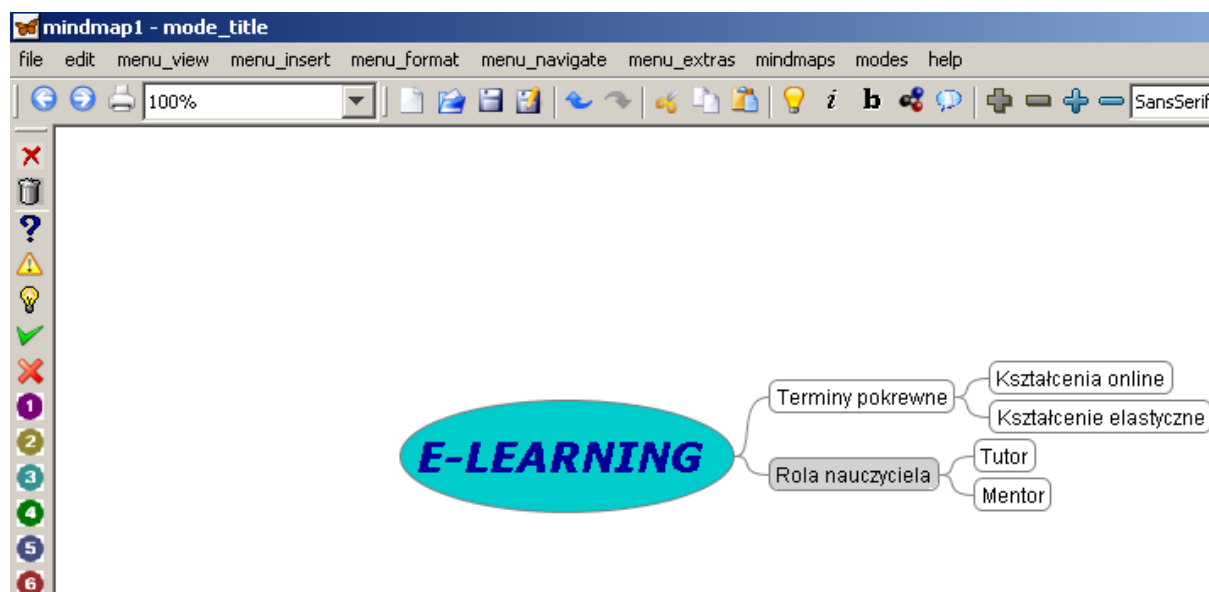

Pojawia się paleta kolorów.

Wybieramy odpowiadający nam i zatwierdzamy.

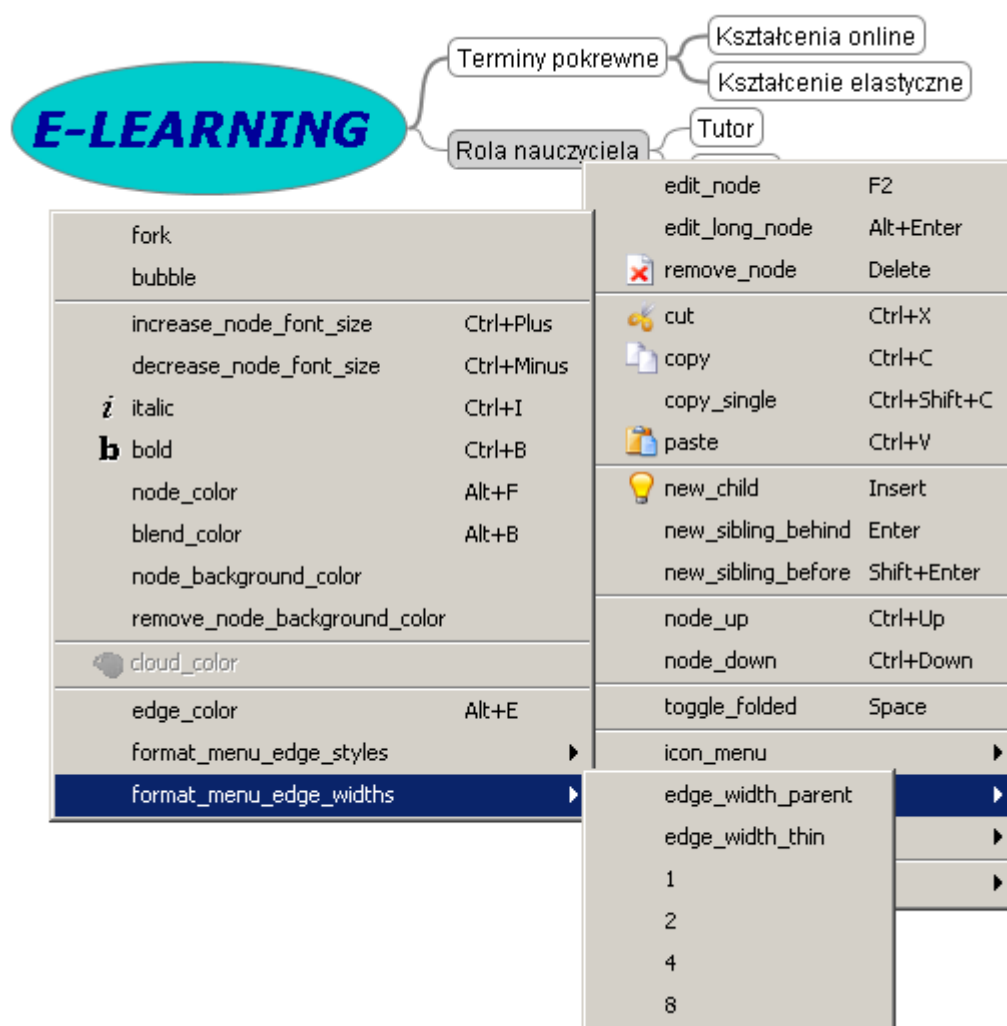
UWAGA: zmiana koloru czcionki jest widoczna od razu.

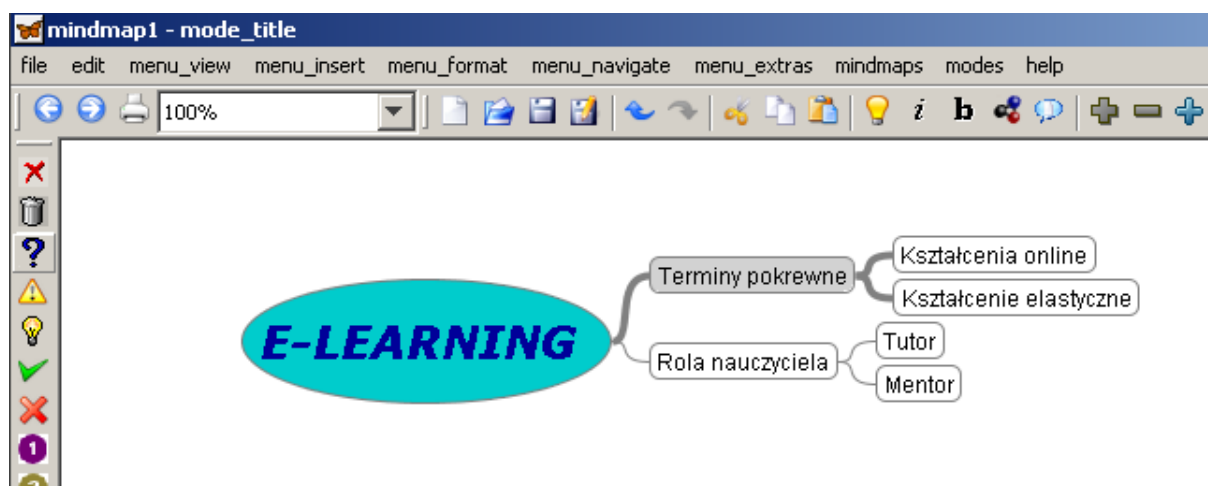
4) Określanie grubości relacji czyli linii łączących węzły mapy

Aby zdefiniować grubość relacji pomiędzy węzłami mapy, klikamy prawym klawiszem myszy na węzeł, którego linie chcemy pogrubić.

Kolejno z rozwiniętej listy opcji wybieramy pole „menu format” i następnie wybieramy opcję „format_menu_edge_widths” odpowiadającą „grubość relacji”.

Do wyboru mamy cztery formaty. Domyślnie ustawiona jest grubość 1. Dla przykładu pogrubimy relację między relacjami węzła „Terminy pokrewne”, wybierając grubość 4.

UWAGA:

Pewnym niedociągnięciem programu FreeMind jest brak rozróżnienia grubości relacji między węzłami na poszczególnych poziomach mapy. Pomimo tego, że w powyższym ćwiczeniu chcieliśmy pogrubić tylko relacje odchodzące od węzła „Terminy pokrewne”, pogrubione zostały relacje na całej gałęzi.

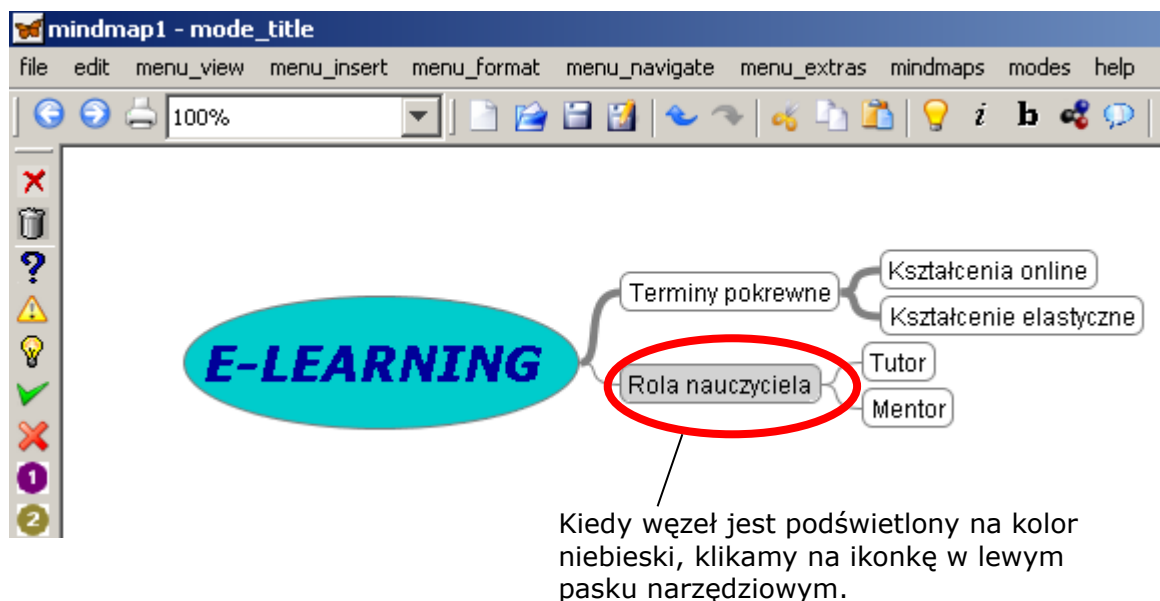
4) Wstawianie ikonek (lewy pasek narzędziowy)

Lewy pasek narzędziowy służy do wstawiania ikonek, które mogą ilustrować tekst lub go zastępować.

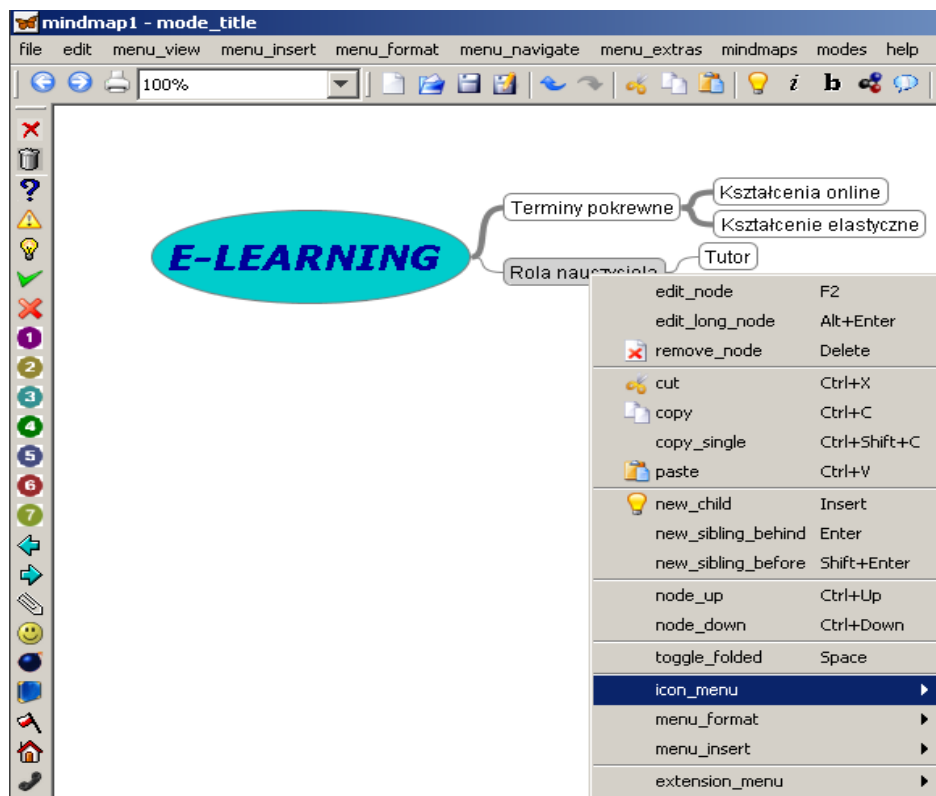

Ikonki mogą ilustrować tekst
lub go zastępować

Aby wstawić taką ikonkę należy nakierować kursor myszy na wybrany węzeł, tak aby jego tło zmieniło kolor na szary lub niebieski (w zależności od posiadanej wersji programu). Następnie kliknąć na interesującą nas ikonkę na lewym pasku narzędziowym.

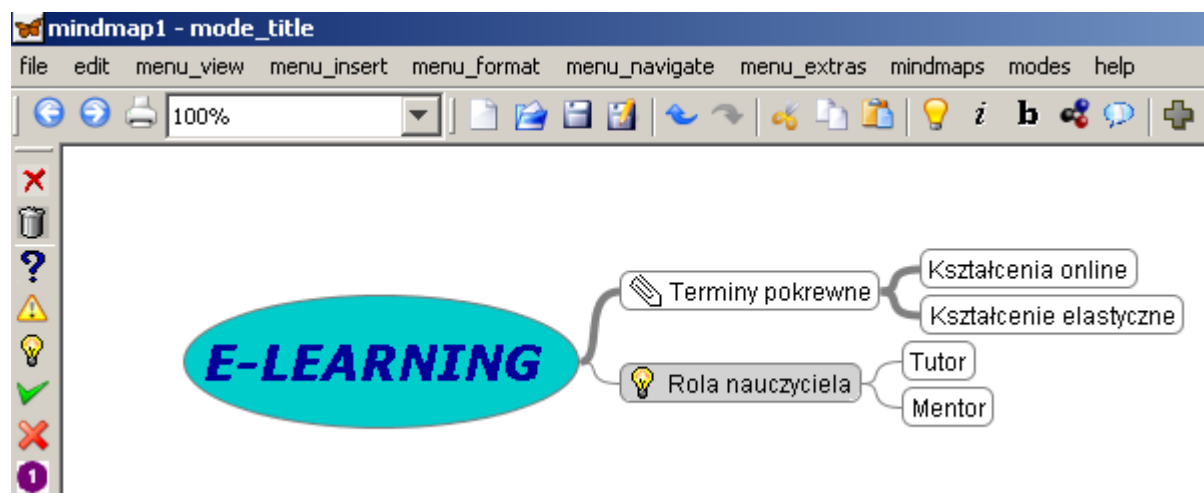
Można również wybrać inny sposób – prawym klawiszem myszy należy kliknąć na węzeł mapy, do którego chcemy wstawić ikonkę. Kolejno z rozwiniętej listy opcji wybrać pole „Icon_menu”. Rozwija się lista z ikonkami, które są identyczne, jak na lewym pasku narzędziowym.

W naszym przekonaniu ten sposób jest nieco łatwiejszy, ponieważ nie wymaga uważnego podświetlania węzła do którego chce się wstawić ikonkę.

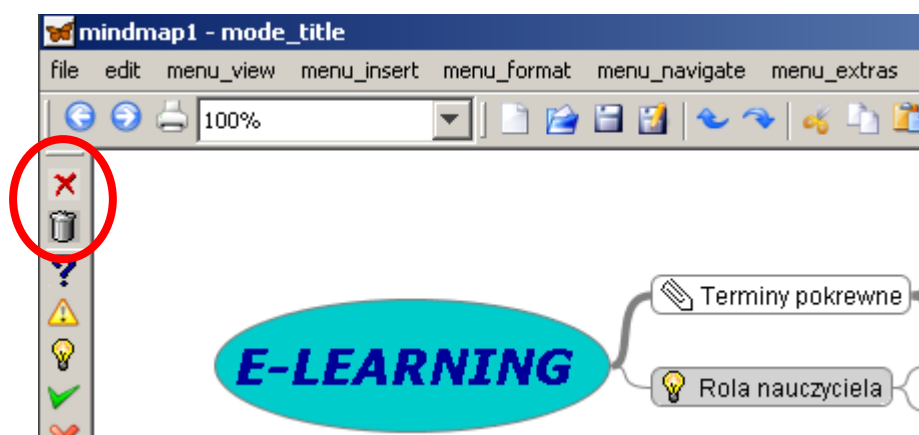
Dla przykładu, wstawimy do węzła „Rola nauczyciela” ikonkę żarówki, a do węzła „Terminy pokrewne” ikonkę spinacza.

W efekcie:

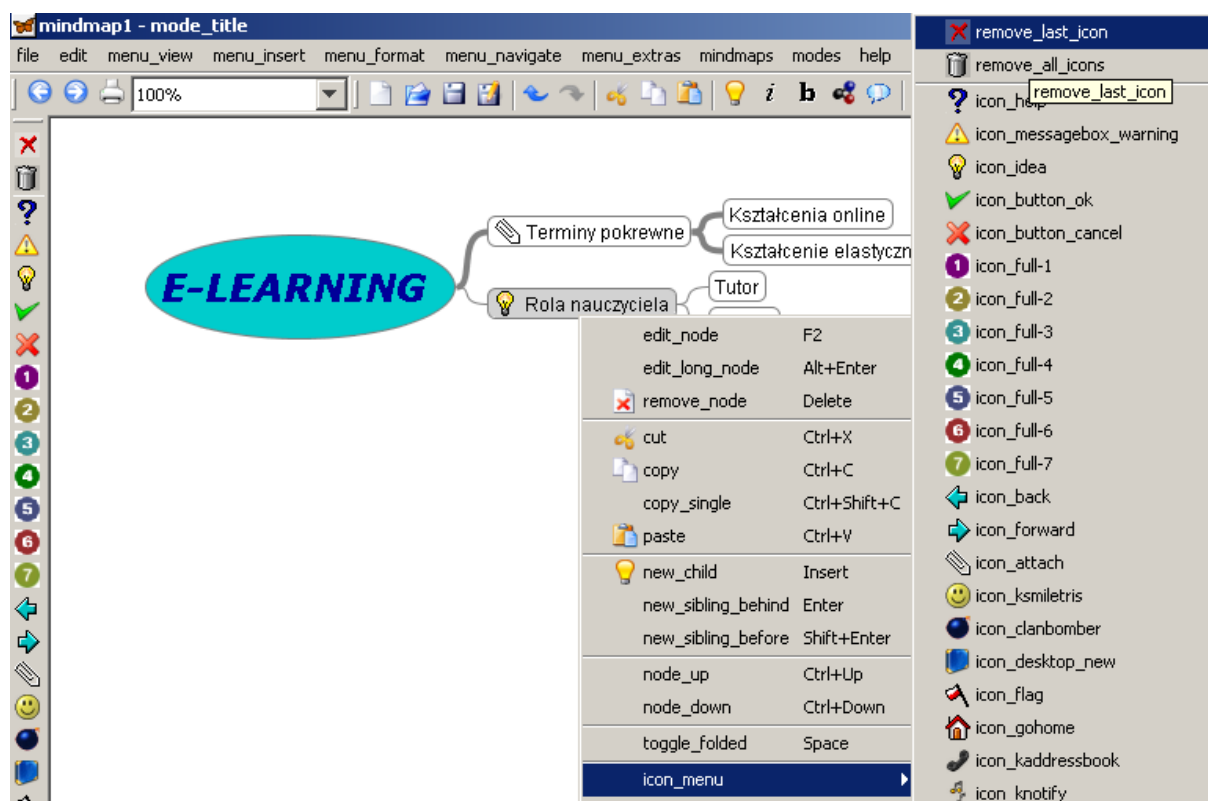
Przy rozbudowanej mapie bardzo przydatne są ikonki z numerkami, które nadają kolejność węzłów mindmapy.

Aby cofnąć wstawianie ikonek należy nakierować kursor myszy na węzeł z którego chcemy usunąć ikonkę, tak aby jego tło zmieniło kolor na szary lub niebieski. Następnie na lewym pasku narzędziowym należy kliknąć ikonkę kosza lub czerwonego krzyżyka, znajdującą się u samej góry.

Ikonka czerwonego krzyżyka odpowiada za usunięcie wszystkich ikon w obrębie węzła. Ikonka kosza odpowiada za usunięcie ostatnio wstawionej ikony.

Inny sposób usuwania ikonek: należy kliknąć prawym klawiszem myszy na węzeł, z którego chcemy usunąć ikonkę. Następnie z rozwiniętej listy opcji wybrać pole „icon_menu”. Po rozwinięciu listy ikonki na samej górze znajduje się ikonka kosza lub czerwonego krzyżyka (identycznie jak na lewym pasku narzędziowym).

To już wszystko, co chcieliśmy pokazać w przewodniku po programie Freemind. Znasz już podstawowe opcje programu. Wiesz, jak skonstruować mapę myśli. Zachęcamy do regularnego uzupełniania jej podczas trwania kursu. Może okazać się bardzo przydatnym narzędziem do gromadzenia i organizacji informacji w jednym miejscu, a w efekcie świetną bazą wyjściową do dalszej nauki. Powodzenia!